

Ah Şu Atık Yağlar...

Artık hemen hepimizin bildiği gibi bitkisel atık yağlar çevre ve insan sağlığı açısından tehlike arz ediyor. Çevre ve Orman Bakanlığının 2005 yılında yayınladığı Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği'ne göre bitkisel atık yağların dökülmesi, satılması veya yetkisiz kişilere verilmesi yasaklanmıştır. Peki, ne oldu da 2005 yılına kadar lavabolara döktüğümüz, çöpe attığımız ya da önümüze gelene teslim ettiğimiz bu atıklar şimdi bu kadar önemli hale geldi?

Aslında önemsenmeye başlanan atık yağlar değil, hergün imdat sinyalleri veren ve hepimizin farkedemediği ölçüde yitirmekte olduğumuz "çevre". Son yıllarda çevremizin kaybedilir noktaya gelmesi tüm dünyada çevre politikalarının yeniden gözden geçirilmesine sebep oldu. Artık atıkların alıcı ortama gelişigüzel bırakılması söz konusu değildi. Bu atıkların kontrol altına alınması gerekiyordu. Ancak bu kadar çok atığı doğaya bırakmazsak nasıl bertaraf edecek ve nerede depolayacağız? Bu sorunun cevabı ise geri-kazanım ya da geri-dönüşüm oldu. Atıkların doğrudan bertaraf edilmesi yerine geri-kazanımı için çeşitli teknolojiler geliştirildi ve halen geliştiriliyor. Bu teknolojiler sayesinde atıkların bertaraf edilmesi yerine geri kazanılmaya başlamasıyla çok ciddi bir endüstri oluştu. Bugün çeşitli atıkların geri kazanımı ile dünyada ve ülkemizde milyonlarca ton atık geri kazanılıyor, birçok alanda ucuz hammadde tedariki sağlanıyor, yüzlerce firma ülke ekonomilerine katkıda bulunuyor ve yüzbinlerce insana iş imkânı sağlanıyor. Buna tam olarak bir taşla üç değil beş kuş vurmak denir.

Tekrar atık yağlara dönmek istiyorum. Mutfaklarımızda oluşan atık yağları lavaboya dökersek ne olur? En başta giderlerimiz tıkanır. Atık yağ boru çeperlerine yapışır, donar ve tıkanmalara sebep olur. Bu tıkanmalar kanalizasyon sistemimiz için de geçerlidir. Sonra ani bir yağmur yağar, daralan kanallar yağmur sularını taşıyamaz, yollar dereye döner, apartmanların bodrum katlarında trajik sahneler yaşanır.

Kanalizasyondan geçerek varsa arıtma tesislerine, yoksa akarsu, göl ya da denizlere ulaşan atık yağlar ise tam anlamıyla baş belasıdır. Arıtılması çok zor ve maliyetlidir. Akarsu, göl ve denizlere ulaşanlar ise buradaki canlı hayatını adeta yok eder. Su yüzeyinde biriken atık yağlar bir film tabakası oluşturarak ışık ve

oksijen transferini engeller. Balık yaşamı sona erer, yaşayanlar ise bu gün olduğu gibi ağır metal içerir. Soframıza gelenleri analiz etme şansımız var mı?

Ben lavaboya dökmüyorum poşette biriktirip çöpe atıyorum diyen birçok kişi hatırlıyorum. Çöpe atılan atık yağlar bir süre sonra patlıyor. Evet yanlış anlamadınız resmen patlıyor. Çöplüklerde zaman zaman meydana gelen yangınların sebebi atık yağların oluşturduğu gazların patlamasıdır.

Ben biriktirip satıyorum diyen birçok işletme var. İşte en büyük sıkıntı da burada. Bitkisel atık yağları satın alan korsanlar bu yağları merdiven altı atölyelerinde önce süzüyor, magnezyum silikat denen bir tozla rengini açıyor ve yemeklik yağ üretimi yapan imalathanelere satılıyor. Bu yağlar yemeklik yağlara karıştırılıyor ve ambalajlanarak piyasaya sürülüyor. "Hiç birimizin ruhu bile duymuyor"

Yağını satan işletme sahibi atık yağından kazandığı üç kuruş paranın vermiş olduğu zenginlikten haz duyuyor.

Öte yandan ne acıdır ki her gün televizyonlarda çıkan gıda terörü başlıklı haberlerle irkiliyor, yediğimizden şüphe duyuyor, bunu yapan vicdansızlara lanet ediyoruz. Her geçen gün kanser vakaları artıyor, mide sorunu olmayan vatandaşımız neredeyse kalmadı.

"Denetim yok kardeşim" söylemleri hepimizin ağzında. Ancak bu işin çaresi devletin sınırlı imkânları ile yapacağı denetim falan değil. Çözümü yine kendimizde aramalıyız. Üç kuruşa tamah etmemeliyiz. Özellikle işletme sahipleri atıklarının hesabını tutmalı ve kötü ellere teslim edilmediğinden emin olmalıdır. Bu onların topluma karşı

olan sorumluluklarıdır.

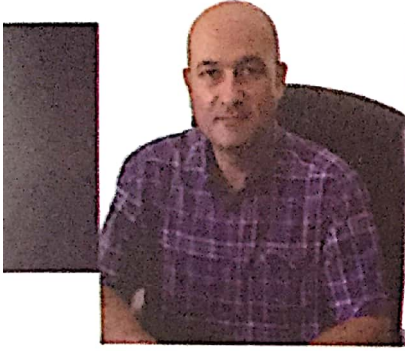
Ülkemizde Çevre Bakanlığı verilerine göre 350 bin ton bitkisel atık yağ oluşuyormuş. Devletin izin verdiği lisanslı toplayıcıların topladığı miktar 15 bin ton civarında. Yani atık yağların sadece %4'ü yasal toplayıcılar tarafından toplanabiliyor. Geri kalanın bir bölümü evlerimizde lavabolara dökülüyor, bir bölümü çöpe atılıyor, çok büyük bir bölümü ise satılarak vicdansız korsanlar tarafından vatandaşa yediriliyor.

Peki, ne yapmalıyız? Atık yağları Çevre Bakanlığından lisans almış geri dönüşüm tesislerinin toplayıcılarına teslim etmeli, atıklarımızın doğru ellere teslim edildiğinden emin olmalıyız. Miktarına bakmadan atık yağlarımızı biriktirmeli yasal toplayıcılara teslim etmeliyiz. Yetmez, atıklarımızın hangi amaçlar için kullanıldığının hesabını sormalıyız.

Şunu hiç unutmayalım; 1 litre atık yağ 1 milyon litre temiz su kaynağını kirletiyor.



Gökten Gürcü
KOLZA Geri Kazanım
Genel Müdür



Denizden babam çıksa yerim

Gökten Gürcü
Kolza Biodizel Genel Müdürü

Deniz Dibinden 2 Günde Çıkarılanlar

Eskilerden bir söz vardır; "denizden babam çıksa yerim" diye. Espri bir yana bu söz aslında denizlerin ne kadar temiz ve deniz mahsullerinin ne kadar sağlıklı, güvenilir ve leziz olduğunu anlatmak için söylenirdi.

Denizlerimizdeki kirlilik boyutu çoktandır alarm sinyalleri veriyor. İstanbul'un plajlarında yüzüldüğü günleri ancak yaşı 60-70 olanlar hatırlayabiliyor. Caddebostan, Salacak, Küçüksu, Süreyya, Ataköy, Florya, Avcılar...
Bu plajların hepsi nostalji oldu artık.

İstanbul Büyük Şehir Belediyesi 512 km.lik İstanbul kıyı şeridinin kirlilik haritasını çıkardı ve denize müdahale başladı. Kadrolu dalgıçlar deniz dibini tararken, Ahtapot ve Faraş tekneleri de deniz yüzeyini temizle-meye başladı. Yapılan çalışmalarda denizin dibinden televizyondan, sobaya, kamyon lastiğinden lavaboya 63 çeşit atık çıkarılmış.

Bunlar ilk 2 günde çıkarılanlar. Bu çalışmalarından dolayı tüm yetkilileri tebrik etmek gerekiyor.

Öte yandan denizlerimizin dip ve yüzey kirliliği buzdağının sadece görünen kısmı. Çünkü gözle görülmeyen ve suya karışan, denizdeki tüm canlı yaşamına zarar veren ve denizlerimize giremememize neden olan kimyasal kirlilik var. Bunların içerisinde de evsel atık su kirliliğinin %25'ini oluşturan asil tehdit var; atık yağlar.

15 milyon insanın yaşadığı şehirdeki her hanede, ortama dört kişinin yaşadığını düşünsek 3 milyon 750 bin hane yapar. Her haneden ayda bir çay bardağı (yaklaşık 50 ml) atık yağ lavabolara dökülse 187.500 litre yapar. Bu hesabı şunun için yapıyoruz, 1 litre atık yağ 1 milyon litre temiz suyu kirletiyor. Şimdi düşünelim, işyerlerinden çıkan atık yağların hepsinin lisanslı toplayıcılar tarafından toplandığını ve her evden ayda yalnızca 1 çay bardağı atık yağın lavaboya, oradan da denizlerimize döküldüğüne varsaydığımızda oluşan kirliliğin boyutu hangi noktalara ulaşabilir? Yapılan bir araştırmaya göre Marmara denizinde yakalanan balıkların tamamındaki ağır metal oranı limitlerin çok üzerinde çıkmış.

Belki farkında değiliz ancak istemeden de olsa çevremize zarar veriyoruz, kendi güzelliklerimizi yok ediyoruz, diğer canlıların da bu dünyada en az bizler kadar yaşama hakkı olduğunu unutuyoruz, ya da önceliklerimiz arasında bulunmuyor.

Akşam eve gittiğimizde bu konu bu akşamki gündeminiz olsun. Evde yapılan yemeklerden artan yağları biriktirmeye şimdiden başlayalım. Bebek maması kavanozunda bile olsa biriktirelim.

Balık konservesinden çıkan yağları, eğer eklemekle sınırlanmışsa salata tabağında kalan yağları, tencerede kalanları, aklınıza gelebilecek tüm yağları. Patates kızartmasından artanları söylemiyorum çünkü sorduğum hiç kimse evinde kızartma yapmıyormuş.

Atık Adı	Miktar
Cam Şişe	97
Kamyon Lastiği	32
Metal Kutu	20
Gemi Camı Fitili	18
Jilet	17
Teneke Kutu	17
Demir Çubuk	14
Küçük Cam Parçası	13
Çay Bardağı Altı	9
Branda Parçası	8 mt
Plastik Paspas	8 mt
Olta	7
Plastik Su Şişesi	7
Büyük Cam Parçası	6
Otomobil Lastiği	6
Çuval	5
Çakmak	4
Demir Halat	4
Demir Korkuluk	4
Ferforje	4
Hayvan Çene Kemikleri	4
Plastik Peçetelik	4
Plastik Poşet	4
Plastik Sopa	4
Şemsiye	4
Alüminyum Çerçeve	3
Boya Kovası	3
Çelik Halat	3
Demir Çapa	3
Demir Fırça Sapı	3
Demir Zincir	3
Elektrik Kablo	3
Eski İşkele Lastiği	3
File Çuval	3
Kablo Bağı	3
Porselen Tabak	3
Şampanya Bardağı	3
Tahta Çubuk	3
Ayakkabı	2
Bisiklet Jantı	2
Eternit Çatı Kaplaması	2
Kauçuk Lastik	2
Market Arabası	2
Mermer Parçası	2
Metal Teneke	2
Plastik Eldiven	2
Plastik Hortum	2
Plastik Yoğurt Kabı	2
Tekne Merdiveni	2
Çay Kazanı	1
Demir Metal Çubuk	1
Demlik	1
Elektrik Sobası	1
Hortum	1
Kapı Kolu	1
Kevgir	1
Kolon Ayaklığı	1
Metal Koku Spreyi	1
Metal Merdiven	1
Nargile Kömür Tavası	1
Seramik Tabak	1
Televizyon	1
Tesbih	1

Bir çocuğun feryadı



Gökten Gürcü
Kolza Biodizel Genel Müdürü

Ne güzel söylemiş
"nasıl düzelterceğinizi
bilmiyorsanız
bozmayı bırakın"
Küçük kızın
söylediklerine
katılmamak mümkün
değil.

Geçenlerde Birleşmiş Milletler Dünya Çevre Konferansında kocaman adamlara seslenen küçük bir çocuğun feryadını gördüm, şöyle diyordu; Geleceğimi kaybetmek seçimi kaybetmek gibi bir şey değil, ya da hisse senedinde birkaç puan. Artık güneşe çıkmaya korkuyorum çünkü ozon tabakamızda delikler var. Soluk almaya korkuyorum çünkü içinde hangi kimyasallar var bilmiyorum.

Balık tutmaya giderdim babamla Vancouver'da evimde. Ta ki birkaç yıl önce kanserli bir balık bulana dek.

Ve şimdi hayvan ve bitki türlerinin soyunun tükendiğini duyuyoruz gün be gün sonsuza dek yok olarak. Şu hayatımda büyük vahşi hayvan sürülerini görmeyi hayal ediyorum, vahşi ormanları ve yağmur ormanlarını, kuşlarla ve kelebeklerle dolu olan. Ama şimdi merak ediyorum çocuklarımla bile görmesi mümkün mü diye. Benim yaşımdayken böyle şeyler için endişelendiniz mi? Bunların tümü gözlerinizin önünde oluyor ve yine de istediğimiz kadar zamanımız ve tüm çözümlerimiz varmış gibi davranıyorsunuz.

Ben yalnızca bir çocuğum ve tüm çözümlere sahip değilim. Ancak farkında mısınız, siz de sahip değilsiniz. Ozon tabakasındaki deliği nasıl onaracağınızı bilmiyorsunuz. Akarsudaki somon balığını nasıl geri getireceğinizi bilmiyorsunuz. Soyları tükenen hayvanları nasıl geri getireceğinizi bilmiyorsunuz. Ve şimdi çöl olan yerdeki ormanları geri getiremezsiniz. Eğer nasıl düzelterceğinizi bilmiyorsanız lütfen bozmayı bırakın...

Ne güzel söylemiş "nasıl düzelterceğinizi bilmiyorsanız bozmayı bırakın" diye. Küçük kızın söylediklerine katılmamak mümkün değil. Hemen hepimiz bu sözleri altına imzamızı atarız atmasına da, küçük kızın dediği gibi "yaptığımız şeyiz, söylediğimiz değil". Her gün daha çok tüketiyoruz, daha çok israf ediyoruz, daha çok kirletiyoruz.

Son iki sayıda mutfaklarımızda oluşan bitkisel atık yağların çevre ve insan sağlığına olan zararlarına dikkat çekmeye çalışıyorum. Bitkisel atık yağların zararlarını 2007 den beri, yani 6 yıldır fırsat bulduğumuz her yerde anlatmaya, bu konuda farkındalık yaratmaya çalışıyoruz. Dinleyen duyan yada okuyan herkes "evet çok doğru kesinlikle dökmeyelim, atmayalım ya da satmayalım diyor içinden. Ancak rakamlar yıllardır bir arpa boyu yol aldığımızı gösteriyor. Ülkemizde tüketilen margarin ve sıvı yağ miktarı Bitkisel yağ sanayicileri Derneği verilerine göre 2011 yılında 1.455.000 ton. Çevre Bakanlığına göre oluşan bitkisel atık yağ miktarı 350.000 ton. Yasal yollarla toplanabilen atık yağ miktarı ise 12.000 ton. Bu işe başladığımızda atık yağların %1'i toplanabiliyordu, 6 yılda %3,5'e yükselmişiz. Sizce başarılı olmuş muyuz? Nereden baktığımıza bağlı. 6 yılda toplanan atık yağ 3,5 kat artmış dersek, diğer sektörlerle göre iyi bir büyüme sağlanmış diyebiliriz. Ancak nüfus olarak bize yakın olan 65 milyon nüfuslu Fransa'da toplanan 400.000 ton bitkisel atık yağın yanında 12.000 ton hiçbir şey ifade etmez. Bu sektörün içerisinde olan birisi olarak bence başarılı değiliz. Ancak bu başarısızlık yalnızca toplayıcı firmalara ait değil, hepimize ait. Atık üreticisinden, toplayana, geri kazanımcıdan devlet kuruluşlarına, medyadan ev kadınlarına, öğretmenlerden, anne babalara kadar hepimiz sorumluyuz bu durumdan.

Atıklarımızı ayrı biriktirmeliyiz. Atık yağları, atık pilleri, ambalaj atıklarını, eskimiş elektronik eşyaları ve geri dönüştürülebilecek tüm atıkları.

Yemek artıklarını bile.

DENETLE-ME



Gökten Gürcü

Diğer gıda maddelerini bilmem ama bitkisel atık yağların yeniden insanlara yedirilmesinde bazı yemek üreten işletmelerin büyük payı olduğunu söyleyebilirim.

Yemek firmalarının en büyük derdi, düşük fiyat – yüksek maliyet. Anlamsız ve acımasız bir rekabetin sonunda fiyatların hesapsız bir biçimde düşmesi ve kaçınılmaz iflaslar. Bu durum sadece iflaslarla sona erse yine iyi. Hiç olmazsa hesapsız iş yaptı bitti dersiniz olur biter. Ancak hesapsız kitapsız yapılan rekabetin getirdiği daha büyük sorunlar var. Bunların en başında kalite geliyor. Piyasadaki düşük fiyatın tutturulabilmesi için maalesef kullanılan malzeme kalitesinden ödünler veriliyor. Malzemenin hileli olması sadece fiyatıyla ölçülemez tabi ki, bazen pahalı markalara hile karıştığını basından takip ediyoruz. Ancak bir malzemeyi piyasa değerinin çok altına almak da bile bile riske girmek anlamına gelmiyor mu? Peki bu hileli ucuz mal piyasaya nasıl sürülüyor? Diğer gıda maddelerini bilmem ama bitkisel atık yağların yeniden insanlara yedirilmesinde bazı yemek üreten işletmelerin büyük payı olduğunu söyleyebilirim.

Geçen sayıda bitkisel atık yağların insan ve çevre sağlığına olan olumsuz etkilerini anlatmaya çalışmıştım. Bu hafta da atık yağ korsanlarının nasıl mutfaklarımıza kadar girdiklerine dikkat çekeceğim.

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2005 yılında yayınlandı. Bu yönetmelikle atık yağ üreticisi olan işletmelere atık yağlarını herhangi bir kişi ya da kuruluşa vermemeleri, Bakanlık tarafından lisans almış geri kazanım tesislerine teslim etmeleri konusunda yükümlülük getirildi. Ülkemizde lisanslı olarak bu atık yağların yasal yollarla toplanmasına da 2007 yılında başlandı. Bu yağların bir kısmı lavabo ve giderlere dökülüyor ve giderlerin tıkanmasına sebep oluyor, bir kısmı dere, göl ve denizlere ulaşıyor buradaki canlı yaşamını sona erdiriyor, bir kısmı da birileri tarafından toplanıyor, ağırlı olarak tekrar gıda amaçlı yağa karıştırılıyor, tavuk yemine karıştırılıyor, el sabunu yapılıyor.

Günümüzde ise devletin lisans verdiği toplayıcı firmalar var. Var da ülkemizde oluşan bitkisel atık yağın sadece %4'ünü toplayabiliyorlar. Geri kalan %96'sı ise, yönetmelik çıkmadan önce ne oluyorsa yine aynı oluyor. Yani çok bir şey değişmedi. Ülkemizdeki lisanslı geri kazanım tesisi sayısı 6 iken sadece İstanbul'da 20'den fazla korsan toplayıcı var. Yasal toplanan atık yağ miktarı yıllık 15 bin ton civarındayken, korsanların topladığı 100 bin tonu geçiyor.

Korsan toplayıcıların bu büyük başarısı yasak olmasına rağmen atık yağları piyasadan parayla toplamalarına dayanıyor. Genellikle işletme sahipleri ya da yöneticileri "angarya" olarak gördükleri bu konuyla ilgilenmek istemiyor ve atık yağ konusu mutfak personelinin inisiyatifine bırakılıyor. Mutfak personeli de zaten yıllardır bu yağları satıyor, atıktan ek gelir elde ediyor. Yöneticiler de bu konuya "personelin harçlığı çıkıyor" gözüyle bakıyor. Son zamanlarda ise atık yağlar nerdeyse en çok parayı verenin elinde kalıyor. Yönetmelik, lisans, bakanlık, çevre, insan sağlığı, kanser... hak getire. Kimsenin umurunda bile değil. Hiç kimse sonrasını sorgulamıyor. Birçok mutfakta hiç kullanılmamış yağlar dahi atık yağ bidonuna boşaltılıyor. Ya da polar madde oranı ölçülmeden henüz atık haline gelmemiş yağlar atık yağ diye satılıyor. İşletme yöneticileri bu konuyla, dağ gibi sorunların arasında küçücük bir detay diye ilgilenmiyor. Ancak madalyonun bir de diğer yüzü var. Bu işletmeler en başta kendilerini ilgilendiren gıda terörünün birer aktörü oluyorlar. Yüksek oranda kanserojen madde içeren atık yağların insanlara ve tavuklara yedirilmesinden sadece bu korsanlar değil, atık yağlarını satan ya da satılmasına göz yuman bütün işletme yöneticileri ve sahipleri birinci derece sorumludurlar. Dahası atık yağ karıştırılmış ucuz yağların belki de dönüp dolaşıp kendi işletmelerine gelip gelmediğini bile bilmiyorlar.

Tabiki bütün işletmeleri bu kefeye koymak mümkün değil, bir çok yemek firması atık yağlarını lisanslı toplayıcıya verme konusunda son derece titiz davranıyor. Ancak korsan toplayıcılar şartlara hemen uyum sağlamış ve tedbirlerini almışlar. Son zamanlarda korsanlar bazı lisanslı geri kazanım firmalarından belirli bir bedel karşılığında toplama yetkisi alıyor ve

Büyük bir sorunu büyük bir avantaja dönüştürmek

Gökten Gürcü
Kolza Biodizel
Genel Müdürü

Çevre Bakanlığına göre ülkemizde oluşan bitkisel atık yağ miktarı yıllık 350.000 ton. Yasal yollarla toplanabilen atık yağ miktarı ise yıllık 12.000 ton. Her yazımda belirttiğim gibi atık yağları dökmemeliyiz, atmamalıyız ve yetkisiz kişilerin eline geçmesine izin vermemeliyiz. Çünkü atık yağlar kanalizasyon sisteminin tıkanmasına, temiz su kaynaklarının yok olmasına, suda yaşayan canlıların hayatını kaybetmesine ve kötü niyetli kişilerce toplanıp tekrar gıdaya karışmasına sebep oluyor. Sorun neresinden bakarsanız bakın çok büyük. Sadece %3,5 i resmi yollardan toplanabilen bir atıktan bahsediyoruz.

Peki bu sorun nasıl çözülür ve büyük bir avantaja dönüşür? Çok fazla düşünmemize gerek yok, dönüp gelişmiş ülkelerin bu sorunu nasıl çözdüğüne bakmak yeterli olacaktır. Avrupa birliği bu sorunu iki aşamada çözmüş. Atığın toplanması ve değerlendirilmesi. Bu atığın toplanması için binalardaki tuvalet giderleri ile mutfak giderlerini ayırmışlar. Lavabolara dökülen atık yağlar bina çıkışlarına ya da semtlerinkolektörlerine konan yağ tutucular sayesinde arıtma tesis gitmeden atık yağ haznesinde birikiyor. Atık yağ toplayan firmalar da vidanjörleri ile biriken yağları çekip alıyorlar. Yani Avrupa'nın hiçbir yerinde evlerin kapıları tek tek çalınarak atık yağlar toplanmıyor. Bizler istediğimiz kadar kampanyalar düzenleyelim, istediğimiz kadar evlere kadar gidip atık yağları alıp üstüne de hediyeler verelim, başarılı olmamız mümkün değildir. Çünkü bu yöntem ekonomik değildir. Son günlerde piyasada gördüğümüz atık yağ toplama makinaları da iyi niyetli bir girişim olmaktan öteye geçemeyecektir. Çünkü atık yağ için kapısına kadar gelen ve üstüne bir de hediye veren birileri varken hiçbir ev kadını biriktirdiği atık yağ çantasına koyup çarşı pazar dolaşmayacaktır.

Daha çok atık yağın resmi yollarla toplanmasının tek yolu vardır o da resmi toplayıcının elini güçlendirmek. Peki Avrupa ülkeleri bunu nasıl halletmiş? Avrupa ülkelerinde atık yağlar biyodizel yapımında kullanılmaktadır. Biyodizel bitkisel ve hayvansal yağlardan üretilen mazot yerine kullanılabilen bir akaryakıt türüdür. Bu ülkelerde yapılan yasal düzenlemelerle her yıl artan oranlarda mazotun içerisine biyodizel karıştırma zorunluluğu bulunmaktadır. Üretilen biyodizel atık yağlardan elde edilmişse karışımlarda 2 misli sayılmakta ve petrol şirketleri için cazip hale getirilmektedir. Bu durumda atık yağlar biyodizel üreticileri tarafından yüksek talep görmekte, bu da resmi toplayıcıların elini güçlendirmektedir. Bu ülkelerde

hiçbir atık yağ yem, kozmetik veya gıda gibi alanlarda kullanılamaz, çünkü ekonomik değildir. Diğer bir deyişle atık yağların biyodizel yapımında kullanılması daha karlıdır. Bu nedenle diğer sektörlerle gitmesini denetlemek bile gerekmemektedir.

Bu örnekte yeniden açıkça görüldüğü gibi istismara son derece açık olan atık yağlar, uygun piyasa şartları sağlanarak sorun olmaktan çıkarılmıştır. Petrolü dışarıdan satın alan bu ülkeler büyük bir çevre sorunundan kurtulurken aynı zamanda yenilenebilir enerji kaynağı elde etmektedirler. Üstelik bu enerji kaynağı çevrecidir ve petrol dizeline göre çok daha az karbon emisyonuna sahiptir. AB ülkelerinde mazota biyodizel karıştırılma zorunluluğu bulunmaktadır. Karıştırılma oranı yıllara göre şu şekildedir;

2005	% 2	oranında
2007	% 5.75	oranında
2010	% 7.75	oranında
2020	% 20	oranında

Ayrıca orman, kapalı su havzaları, maden ocakları, gıda işletmeleri ve organik tarımda %100 biyodizel kullanımı zorunlu kılınmıştır

Ülkemizde ise biyodizelin litresine uygulanann 1,12 TL lik ÖTV ile biyodizel üretilmesi adeta engellenmektedir. EPDK'nın yayınladığı tebliğe göre 2014 ten itibaren mazotun içine yerli tarım ürünlerinden elde edilmek şartıyla %0,3 oranında biyodizel karıştırılmaya başlanacaktır. Oran küçük de olsa sonuçta bir başlangıçtır. Ancak bu uygulamada atık yağlar hala yer almamaktadır. Yani atık yağların resmi yollarla toplanmasını teşvik edecek bir uygulama hala ufukta görünmemektedir.

Bu ülkede biyodizel üretilmeli ve kullanımı teşvik edilmelidir. Gerekli yağ bitkisi yetiştirecek yaklaşık 3 milyon hektar değerlendirilebilir toprağımız bulunmaktadır. Biyodizel, kaçak mazotla mücadelede kullanılmalıdır. En önemlisi, ateş çemberindeki Türkiye, yakın geçmişteki akaryakıt kuyruklarını, kısılan vanayla doğal gaz sıkıntısını unutmamalı, dışa bağımlılığını kısmen azaltacak alternatiflerden biri olan biyodizele dört elle sarılmalıdır.

Ülkemizde toplanıp Avrupa ülkelerine ihraç edilen atık yağlar, burada biyodizele dönüştürülmekte ve mazota karıştırılarak yeniden bize satılmaktadır. Halbuki ülkemizde biyodizel üretebilecek teknolojiye sahip bir çok tesis atıl vaziyette beklemektedir.

Ne diyelim, büyüklerimizin bildiği bir şey vardır elbet.

Sanayileşme mi, çevre mi?

Göktañ Gürcü
Kolza Biodizel Genel Müdürü

Her yıl 5 Haziran dünya çevre günü ve bu günün bulunduğu hafta çevre haftası olarak kutlanıyor. Paneller, toplantılar, yarışmalar, yürüyüşler düzenleniyor, kutlamalar, açılışlar, törenler yapılıyor, çevre temizlikleri, fidan dikme törenleri yapılıyor. Bunların hepsi, toplumsal çevre bilincinin oluşması, toplumun çevreye olan duyarlılığının artırılması, için yapılan güzel şeyler. Temennimiz bu çalışmaların bu haftayla sınırlı kalmaması tabii ki.

Çevre sorunları özellikle 19. Yüzyılda hız kazanan sanayileşme ile birlikte ortaya çıkmaya başladı. Sanayi devriminin etkisiyle 1830'lara kadar 1 milyar olan Dünya nüfusu 2000 yılına gelindiğinde 6 milyarı bulmuş, günümüzde ise 6,5 milyarı geçmiş bulunmaktadır. Üstelik bu süre zarfında milyonlarca insanın hayatını kaybettiği iki büyük dünya savaşı yaşanmasına rağmen bu nüfusa ulaşılmıştır. İnsanoğlu daha çok üretmek, daha rahat şartlarda yaşamak ve refah düzeyini arttırmak için sanayi tesisleri kurmaya başlamıştır. Sanayileşme ile gerçekleşen teknolojik gelişme de insanların refah düzeyini arttırmış bu da insanların doğal kaynakları hızla tüketmesine yol açmıştır. Daha çok üretim, daha çok tüketimi beraberinde getirmiştir. Sanayileşme ile beraber çevreye verilen zararın fark edilmesi ile bir takım çevre örgütleri harekete geçtiyse de sanayileşen ülke yönetimleri bu zenginleşmeden taviz vermek istememiş, çevreyi kirliletmeyelim diye sanayileşmekten vaz geçilemeyeceği tezini savunmuşlardır.

Sanayi devrimi ilk olarak Avrupa ve Kuzey Amerika'da başladı. Dolayısı ile en büyük çevre sorunları öncelikle bu coğrafyalarda gündeme geldi. Öte yandan dünyadaki bütün ülkeler aynı gelişme ve sanayileşme düzeyinde değildir. Eğer tüm insanlar bir A.B.D vatandaşı kadar tüketmiş olsa çevre sorunları bugün için baş edilemez bir duruma dönüşürdü.

AB ülkelerindeki çevre politikaları kendi gelişmişliklerine paralel olarak gelişme göstermiştir. Bir yandan sanayileşirken diğer yandan gerekli olan çevre teknolojilerini de geliştirmiş ve çevreye duyarlı üretim politikaları oluşturmuşlardır. Ancak öte yandan A.B.D ve son yıllarda çok ciddi atılımlar yapan ve sanayileşen Çin, dünya kaynaklarının çoğunu tüketirken diğer ülkelerin tamamından daha fazla kirlilettikleri halde bu ülkeler, 1997 yılında imzalanan ve atmosferi kirlileten sera gazlarının sınırlandırılmasına yönelik Kyoto protokolünü onaylamamıştır. Bedel ödeyerek sanayileşmek yerine dünyada var olan diğer ülkeleri hiçe sayarak sanayileşmeyi tercih eden ülkeler yalnız A.B.D ve Çin değildir. AB ülkeleri, İngiltere, Türkiye,

Rusya, Japonya, Avusturalya ve Yeni Zelanda haricindeki ülkeler de bu protokolü onaylamamışlardır. Ancak A.B.D ve Çin'in yanında Afrika ülkelerinin yarattığı kirliliğin çok da tartışılacak bir boyutta olmadığı ortadadır. Bu durumda globalleşen dünyamızda bir tarafta ürününü ucuza mal eden ülkeler dururken diğer yanda temiz bir dünya için her türlü bedeli ödeyerek üretim yapan ülkeler arasında ciddi bir haksız rekabet ortamı oluşmuştur. Ama hiç kimse dünyayı yeraltı ve yer üstü zenginlikleriyle sömürdüğü gibi doğayı da hiçe sayan politikalar izleyen, dünyanın hamisi, demokrasi dağıtıcısı A.B.D ye gıkını dahi çıkaramamaktadır.

Çevre ve insana saygılı, her türlü etik kuralı ön planda tutan üretim anlayışı, kısa vadede maliyetli gibi görünse de iletişimin bu kadar açık olduğu dünyamızda orta ve uzun vadede kazandıran bir tavır olacaktır. Nasıl ki Avrupa ülkeleri A.B.D ve Çin'e rağmen etik ve çevreci üretim anlayışından taviz vermediği halde var olabiliyorsa bizler de kendi ülkemizde etik ve çevreci üretimi tercih edip varlığını sürdürürebiliriz. Çünkü bu anlayış beraberinde kaliteyi ve bunun ayırıcılığı olan müşteri profilini getirecektir. Türkiye "hızla gelişmekte olan bir ülke olduğu halde Kyoto protokolüne imza atarak ülke olarak çevresel sorumluluğu kabul eden bir duruş sergilemiştir. Bu duruşa paralel olarak işletmelerimizin de etik ve çevreci üretimlerden asla vazgeçmemesi gerekmektedir.

Geçenlerde bitkisel atık yağlarını almak için sözleşme yaptığımız İngiltere merkezli bir firmanın gönderdiği sözleşme örneğinde "Etik Kurallar" başlıklı bir bölüm dikkatimi çekti. Bu bölümde firma iş verdiği firmanın yalnızca yasal olmasına bakmıyor, her türlü etik kurala bağlı olup olmadığını da sorguluyordu. Yani kendisiyle çalışacak olan firmanın çevre ve insana saygılı olup olmadığını, çalışanlarının ücretlerini ödeyip ödemediğini, sigorta primlerini zamanında yatırıp yatırmadığını, çocuk işçi veya hamile kadın çalıştırıp çalıştırmadığını, işten çıkarmalarda tazminat haklarının verilip verilmediğini, devlete vergi borcu olup olmadığını sorguluyor ve bunları yerine getirmeyen firmaları tercih etmiyordu. Bu anlayışa şapka çıkartmak gerekiyor. Rekabeti ve seçiciliği yalnızca fiyat olarak algılamayıp sosyal ve çevresel duruşa göre tercihler yapmak hakikatten 21. yüzyıla yakışır bir tavır olsa gerek.

Dünyada yaşayan her şeye saygılı duruşumuzu asla bozmayalım, tercihlerimizi yaparken seçici olalım ve taraf olacaksak etik çalışanın ve çevreye duyarlı tavır sergileyenin yanında olalım. Farkı göreceksiniz.

Hepimizin çevre haftası kutlu olsun.